

ІНТЕРНЕТ-СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ АГРЕСІЇ

Чепур І. М. Дійсний член МАН.

Гімназія «Діалог», місто Київ.

Агресія належить до однієї з найгостріших проблем сучасності. Такі її прояви, як жорстокість, насильство, ворожість між людьми і народами, всеохоплююче відчуження людини, різноманітні прояви деструктивної поведінки тощо, все більше поширюються і в індивідуальному, і в суспільному житті. Проблема агресії виникає у кожному сформованому соціальному середовищі, і таке інноваційне середовище як Інтернет не є виключенням.

Агресія – форма реакції захисту, компенсації за впливи середовища, спосіб адаптації до неї. Це може бути фізичний захист, або психологічний залежно від того, до яких факторів середовища людина відчуває зайвий тиск чи дискомфорт. Зовсім необов'язково до агресії схильні люди, про яких заведено говорити, що вони недобррозичливі, похмурі – це залежить від того, які цінності для людини важливіші, і якщо ці цінності духовні, високого порядку, зазіхання на них теж може викликати агресію, іноді навіть у крайніх формах. Також насильство (агресія) може бути «реакцією у відповідь», але ця реакція може значно перевищувати заподіяну шкоду[1, с. 4].

Сучасні діти часто зіштовхуються з насиллям у мас-медіа. Психологи стверджують, що підлітки виступають пасивними споживачами засобів масової інформації, через що вони навчаються сприймати трагедію чи жорстокість як дещо цілком звичне, або розвивають в собі прагнення до грубої й натуралістичної поведінки. Іноді вони моделюють її, орієнтуючись на банальні чи дивні події, побачені на екрані. Ми ще дуже мало знаємо про складнощі дорослішання в товаристві мас-медіа, тому ця тема приковує до себе увагу дослідників[2, с.58].

Інше популярне явище сучасності – «тролінг», стрімкі темпи розвитку якого в комунікативному просторі глобальної мережі дозволяють говорити

про нього як про потужний вид комунікативної діяльності, що постійно вдосконалюється. У найбільш загальному вигляді це явище характеризують як процес розміщення на віртуальних комунікативних ресурсах провокаційних повідомлень з метою нагнітання соціального напруження шляхом порушення правил етичного кодексу Інтернет-взаємодії. Анонімність, а отже й безпека користувача, є ще одним сприятливим фактором для прояву агресії. Крім того, опоненти-комуніканти знаходяться наче на одному рівні і мають однакові права, адже в мережі вік, стать, посада не мають ніякого значення [3, с.7].

Існує уявлення, що тролінгом займаються тільки закомплексовані люди, але насправді все не так. Часом серед кращих «тролів», зокрема, можуть бути й дорослі серйозні люди, що займають солідні посади і таким чином дають собі емоційну розрядку.

Щоб зрозуміти різницю між спілкуванням он-лайн та віч-на-віч, дізнатися найбільш вагомі чинники, що сприяють розвитку конфліктних ситуацій, та виявити основні сфери спілкуванні у мережі в котрих найчастіше люди зустрічаються з агресією ми провели емпіричне дослідження серед 43 учасників із застосуванням авторської анкети на 15 питань.

Наведемо декілька прикладів відповідей щодо сприймання учасниками опитування різниці між онлайн та безпосереднім спілкуванням: розмова буде більш спокійна, бо людина в інтернеті відчуває себе більш сильнішою та відчуває безкарність; при спілкуванні віч-на-віч я буду більш стриманіша та ввічлива, аніж при спілкуванні онлайн; при спілкуванні онлайн я можу продовжити суперечку, а в житті я її просто уникну або не почну; віч-на-віч ти дивишся на людину і бачиш її емоції, а в онлайн ти не можеш зрозуміти які у неї емоції; онлайн я можу продумати свою відповідь чи перестати сваритися просто відключивши Інтернет (піти від конфлікту); віч-на-віч буду намагатися продумати свою відповідь, але емоції зможуть взяти верх та зруйнувати мою лінію поведінки; при безпосередньому спілкуванні зростає ризик фізичної агресії, тож намагатимусь бути обережніше.

Отже, результати анкетування дозволили дійти висновку, що при безпосередньому спілкуванні зростає ризик фізичної агресії і учасники спілкування будуть вести себе стриманіше, ніж у спілкуванні он-лайн. При спілкуванні он-лайн, людина може проігнорувати надіслане на її адресу агресивне повідомлення, що допоможе уникнути неприємних ситуацій. В ситуації спілкування віч-на-віч людина буде менш впевненою у свої діях, ніж у спілкуванні у мережі, адже он-лайн люди часто відчують безкарність. При спілкуванні в соціальній мережі, людина не може бачити емоції людини, з якою вона спілкується, що може викликати непорозуміння в спілкуванні.

Крім того, можна відмітити такі результати: 58,1% опитуваних вказали, що зустрічаються з агресією саме спілкуючись в мережі; 18,6% респондентів підтвердили, що ведуть себе агресивніше, спілкуючись онлайн; під час перегляду відео у соціальних мережах 34,9% піддаються впливу відгуків.

На основі проведеного дослідження вважаємо, що можна зробити висновок про те, що Інтернет-середовище дійсно є одним з чинників розвитку агресивної поведінки у людей має вагомий вплив на психологічний стан людини, і тому потребує уваги і обережності усіх учасників онлайн-спілкування, а також дослідників, вчителів, психологів і інших осіб, які можуть допомогти убезпечити від таких загроз дітей та підлітків та навчити їх справлятися з агресією.

Список використаних джерел:

1. Бикова Т. Агресія у теоретичній площині філософської антропології: методологічні проблеми осмислення / Т. В. Бикова // Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Філософія. - 2013. - Вип. 40(2). - С. 33-46.

2. Мойсеєва О. Є. Агресія підлітків: причини виникнення та можливості психокорекції / О. Є. Мойсеєва // Юридична психологія. - 2015. - № 1. - С. 139-148.

3. Е.В. Боева, В.С. Урсул Вербальна агресія та засоби її вираження у сучасному світі / Е.В. Боева, В.С. Урсул // Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського : зб. наук. пр..- Одеса. Лінгвістичні науки. – 2011. - №26. – с. 46-54.